

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi elinkeinon harjoittamisen oikeudesta annetun lain 3 §:n muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan täydennettäväksi elinkeinon harjoittamisen oikeudesta annetun lain 3 §:ssä olevaa luetteloa ohjesääntöisistä elinkeinoista, jolloin liikevaihtoverottoman matkustajamyynnin järjestämisestä ja hallinnoinnista tulisi luvanvaraista toimintaa. Luvan myöntämisestä ja edellytyksistä sekä toimintaa harjoitettaessa noudatettavista ehdoista samoin kuin niiden laiminlyönnin seuraamuksista säädettäisiin asetuksella.

Tarkoitus on toteuttaa sellainen ulkomaisille matkustajille tarkoitettu myyntijärjestelmä, että matkustaja voisi saada liikevaihtoveron palautusta maastalähdön yhteydessä sellaisista tavaroista, jotka hänelle luovutetaan oston yhteydessä ja jotka hän itse matkatavarana vie maasta. Se ei nykyjärjestelmän mukaan ole mahdollista.

Muutos on tarkoitettu tulemaan voimaan heti, kun eduskunta on hyväksynyt esityksen.

PERUSTELUT

1. Nykyinen tilanne ja ehdotetut muutokset

Voimassa olevan liikevaihtoverolain mukaan ulkomainen turisti voi ostaa verottomasti tavaroita Suomesta ainoastaan edellytyksin, että myyjä joko lähettää tavarat ostajalle ulkomaille taikka huolehdittuaan niiden vientitullauksesta toimittaa ne hänelle maasta lähdön yhteydessä. Mikäli ostaja saa tavarat haltuunsa ostoksen yhteydessä, myyntiä ei pidetä vientinä, vaikka ostaja veisikin tavarat mukaansa ulkomaille. Useat muut maat, muun muassa Ruotsi, Englanti, Saksa ja Ranska, tarjoavat nykyään ulkomaisille turisteille mahdollisuuden ostaa verottomasti tavaroita siten, että he maksavat verot ostoksen yhteydessä, mutta saavat palautuksen kun on todettu, että tavara on viety maasta. Palautus voidaan suorittaa joko ostajan tilille hänen kotimaahansa taikka käteillä maasta lähdön yhteydessä.

Edellä kerrotun kaltainen turistimyyntijärjestelmä olisi tarkoitus ottaa käyttöön myös Suomessa. Järjestelmään siirtyminen edellyttää liikevaihtoverolain muutoksen lisäksi myös nyt ehdo-

tettua muutosta elinkeinon harjoittamisen oikeudesta annettuun lakiin, koska liikevaihtoverottoman matkustajamyynnin järjestämisestä on tarkoitus tehdä luvanvarainen elinkeino. Luvanvaraisuuteen on päädytty, koska halutaan saada takeet siitä, että elinkeinon harjoittaja kykenee hoitamaan järjestelmän myös käytännössä. Luvat myönnettäisiin hakijoille, jotka täyttävät asetuksessa tarkemmin määriteltävät ehdot.

Järjestelmä toteutettaisiin lähinnä Ruotsissa sovelletun mallin mukaan. Yksi tai useampi julkisyhteisö, vakavarainen rekisteröity yhteisö tai vakavarainen, itseään ja omaisuuttaan hallitseva Suomen kansalainen voisi kauppa- ja teollisuusministeriön myöntämän luvan perusteella järjestää ja hallinnoida veronpalautusjärjestelmää. Yritys palauttaisi verot matkustajalle tämän lähtiessä maasta oston yhteydessä täytetyn lomakkeen perusteella ja laskuttaisi jälkikäteen tavarantoimittajan myyntiä kauppiasta palautetun veron määrällä. Tämä saisi yrityksen antaman todistuksen perusteella laskea matkustajamyynnin vienniksi omassa liikevaihtoveroilmoituksessaan. Kauppa- ja teollisuusministeriön myönnettäviksi tulevista toimitu-

vista sekä toiminnan ehdoista säädettäisiin asetuksella.

## 2. Esityksen taloudelliset vaikutukset

Nyt esitetyllä lainmuutoksella ei olisi merkittäviä taloudellisia vaikutuksia. Muutos ei aiheuttane lisähenkilökunnan tarvetta kauppa- ja teollisuusministeriössä eikä muuallakaan valtionhallinnossa, koska tulevat toimilupahakemukset jäänevät lukumäärältään vähäisiksi. Taloudelliset vaikutukset liikevaihtoveron kertymisen kannalta on selvitetty liikevaihtoverolain muutosesityksen yhteydessä.

## 3. Muita esitykseen vaikuttavia seikkoja

Tähän esitykseen liittyen annetaan eduskunnalle esitys laiksi liikevaihtoverolain muuttamisesta. Esityksessä ehdotetaan ulkomaille tapahtuvan myynnin liikevaihtoverottomuuden edelly-

tyksiä muutettaviksi siten, että verottomuus koskisi myös matkaviemisiä, jotka ulkomailla asuva matkustaja on Suomessa ostanut ja jotka hän itse vie ulkomaille.

Koska hallituksen esitys laiksi elinkeinon harjoittamisen oikeudesta annetun lain 3 §:n muuttamisesta ja esitys laiksi liikevaihtoverolain muuttamisesta liittyvät toisiinsa, tulisi esitykset käsitellä eduskunnassa samanaikaisesti.

## 4. Voimaantulo

Verotonta matkustajamyyniä pitäisi voida harjoittaa mahdollisimman aikaisin jo vuoden 1985 matkailukauden aikana. Tämän vuoksi on tarkoitus saattaa ehdotettu muutos voimaan heti kun eduskunta on sen hyväksynyt, jotta yritykset voisivat ryhtyä valmistelemaan matkustajamyyniä. Tarvittavat asetukset annettaisiin mahdollisimman pian sen jälkeen kun eduskunta on esityksen hyväksynyt.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

# Laki

## elinkeinon harjoittamisen oikeudesta annetun lain 3 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti lisätään 27 päivänä syyskuuta 1919 elinkeinon harjoittamisen oikeudesta annetun lain (122/19) 3 §:ään uusi näin kuuluva 25 kohta:

### 3 §

— — — — —  
25) liikevaihtoverottoman matkustajamyynin järjestäminen ja hallinnointi.

Tämä laki tulee voimaan \_\_\_\_\_ päivänä  
kuuta 1985.

Helsingissä 10 päivänä toukokuuta 1985

Tasavallan Presidentti  
MAUNO KOIVISTO

Kauppa- ja teollisuusministeri *Seppo Lindblom*

## Asetus

### liikevaihtoverottoman matkustajamyynnin järjestämisestä

#### 1 §

Liikevaihtoverottomalla matkustajamyynnillä tarkoitetaan tässä asetuksessa sellaista ulkomailla asuvalle matkustajalle tapahtuvaa myyntiä, mistä suoritettua liikevaihtoveroa palautetaan matkustajalle, mikäli hän vie ostetut tavarat mukanaan maasta.

Liikevaihtoverotonta matkustajamyyntiä järjestävästä ja hallinnoivasta yrityksestä käytetään tässä asetuksessa nimitystä palautusliike.

#### 2 §

Kauppa- ja teollisuusministeriö voi julkisyhteisölle, vakavaraiselle rekisteröidylle yhteisölle tai vakavaraiselle, itseään ja omaisuuttaan hallitsevalle Suomen kansalaiselle, joiden kotipaikka on Suomessa, myöntää hakemuksesta toimiluvan liikevaihtoverottoman matkustajamyynnin järjestämiseksi ja hallinnoimiseksi tämän asetuksen määräysten mukaan.

Kauppa- ja teollisuusministeriön on hankittava hakemuksesta verohallituksen lausunto.

Toimilupia myönnettäessä on kiinnitettävä huomiota siihen, että matkustajamyyntipalvelua on saatavissa yleisimmillä rajanylityspaikoilla.

#### 3 §

Toimilupaa tarkoittavassa hakemuksessa on:

- 1) esitettävä hakijaa koskeva luottolausunto,
- 2) selvitettävä hakijan suunnittelema liikevaihtoveron palautusjärjestelmä, erityisesti sen antamat verotarkastusmahdollisuudet, ja matkustajalle annettavan palvelun luotettavuus,

3) selvitettävä, että hakijana olevan yhteisön hallituksen jäsenet ja toimitusjohtaja tai vastuunalaiset yhtiömiehet hallitsevat itseään ja omaisuuttaan, sekä

4) esitettävä muu kauppa- ja teollisuusministeriön vaatima selvitys.

Matkustajalle suoritettavien liikevaihtoveron palautusten sekä asiamiesten palkkioiden ja palkkojen turvaamiseksi on palautusliikkeen annettava kauppa- ja teollisuusministeriölle ministeriön hyväksymä pankkitakaus tai luottovakuutus.

#### 4 §

Lupa liikevaihtoverottoman matkustajamyynnin järjestämiseen on myönnettävä, milloin tämän asetuksen ja sen nojalla annettujen määräysten mukaiset edellytykset luvan myöntämiselle ovat olemassa.

Toimilupa myönnetään määräajaksi, enintään viideksi vuodeksi. Toimilupa voidaan hakemuksesta uusia.

#### 5 §

Kauppa- ja teollisuusministeriö peruuttakoon myöntämänsä toimiluvan, jos luvan saanut Suomen kansalainen menettää kansalaisuutensa tai jos hänet asetetaan holhouksen alaiseksi taikka jos hänet on tuomittu rikoksesta, jonka on katsottava riistävän häneltä liikevaihtoverottomassa matkustajamyynnissä edellytetyn luotettavuuden.

Voimassa oleva toimilupa voidaan peruuttaa mikäli palautusliike tai 7 §:ssä mainittu asiamies taikka palautusliikettä harjoittavan yhteisön hallituksen jäsen, toimitusjohtaja tai vastuunalainen

yhtiömies on rikkonut tämän asetuksen määräyksiä, toimiluvan ehtoja tai hyviä kauppatapoja taikka muuten toiminut sopimattomalla tavalla eikä annetusta huomautuksesta huolimatta kauppa- ja teollisuusministeriön asettamassa määrääjässä korjaa epäkohtaa. Sama on voimassa, jos palautusliikettä harjoittavan yhteisön hallituksen jäsen, toimitusjohtaja tai vastuunalainen yhtiömies asetetaan holhouksen alaiseksi.

#### 6 §

Jos liikevaihtoverottoman matkustajamyynnin järjestämiseen ja hallinnoimiseen luvan saanut yksityinen liikkeen harjoittaja kuolee tai asetetaan konkurssiin, lupa raukeaa. Kuolin- tai konkurssipesällä on kuitenkin oikeus pesänselvitystä varten jatkaa entisen luvan nojalla liikettä enintään kuuden kuukauden ajan kuolemasta tai konkurssin alkamispäivästä lukien.

Jos luvan saanut yhteisö asetetaan konkurssiin, on vastaavasti noudatettava, mitä 1 momentissa on yksityisestä liikkeen harjoittajasta säädetty.

#### 7 §

Palautusliike voi tehdä asiamiehsopimuksen liikevaihtoverottomaan matkustajamyyniin kuuluvien toimintojen suorittamisesta yhden tai useamman toimipaikan osalta.

Palautusliike on vastuussa asiamiehen toiminnasta niin kuin omastaan.

#### 8 §

Palautusliikkeen on järjestettävä matkustajamyynijärjestelmä siten, että se voi selvittää matkustajan asuinpaikan ja todistaa hänen vienneen Suomesta ostamansa tavarat mukanaan ulkomaille tavaroita Suomessa käyttämättä sekä että tavarat eivät ole elintarvikkeita. Todistus on luovutettava tavarat myyneelle kauppaliikkeelle myynnin verottomuuden osoittamiseksi.

#### 9 §

Palautusliike on velvollinen käyttämään kauppa- ja teollisuusministeriön vahvistamaa lii-

kevaihtoveron palautukseen oikeuttavaa lomaketta.

Palautusliike on velvollinen suorittamaan matkustajalle liikevaihtoveron palautusta myös muiden palautusliikkeiden antamien lomakkeiden perusteella.

#### 10 §

Palautusliike ja asiamies ovat velvolliset esittämään liikevaihtoveroviranomaisille ja toimiluvan myöntäneelle viranomaiselle kaikki liikevaihtoverottomaan matkustajamyyniin liittyvät asiakirjat.

#### 11 §

Sellaisen toimipaikan perustamisesta, josta ulkomaille asuvalle matkustajalle tämän asetuksen mukaan suoritetaan liikevaihtoveron palautusta, on tehtävä säädetty elinkeinoilmoitus.

Ensimmäisessä momentissa mainitun toimipaikan perustamisesta on ennen sen avaamista sekä toimipaikan lakkauttamisesta tehtävä ilmoitus myös kauppa- ja teollisuusministeriölle.

#### 12 §

Palautusta on matkustajan toivomuksen mukaan suoritettava joko hänen ylittäessään Suomen tullialueen rajan tai kuukauden kuluessa sen jälkeen.

Tavarasta, jonka Norjassa, Ruotsissa tai Tanskassa asuva henkilö ostaa Suomesta, voidaan liikevaihtoveron palautusta suorittaa ainoastaan matkatavaran verotuksesta Suomen, Norjan, Ruotsin ja Tanskan välisessä matkustajaliikenteessä sekä lentoasemalla tapahtuvasta verovapaasta myynnistä näissä valtiossa 26 päivänä maaliskuuta 1980 tehdyn sopimuksen (Suomen säädöskoelma, sopimussatja 34/81) mukaisesti.

#### 13 §

Tarkemmat määräykset tämän asetuksen soveltamisesta antaa kauppa- ja teollisuusministeriö.